

Albán cukrászda

A sárga és rózsaszín üdítővel teli edények mögül előlépő férfi három kistányér habos süteményt helyezett a vendégek elé. Enyhén meghajolt, majd eltűnt a hátsó ajtón. Néhány perccel később három nyeles, réz kávéfőzővel jelent meg és egyenként mindenkinek kiöntötte a habos főzetet. Könyékig feltűrt ingujja alatt, bal alkarjáról, a néhai ország egykori hadseregének rövidítése virított sötét bőrén.

A bejárati ajtónak háttal ülő, bársonyzakós férfi nagyot szippantott a friss kávégőzbe.

– Isteni az illata... – mondta, őszülő bajszát mozgatva, és kissé hátravetette kopaszodó fejét. – Köszönjük, Juszuf!

– Szívesen, uraim! Ha bármi másra szükségük lenne, a rendelkezésükre állok – mondta a cukrászdás, sasorra alatt mosolyra kunkorítva ajkait, és az édességes pult mögé vonult.

Miután hármásban maradtak, a bársonyzakós óvatosan beleszürcsölt a forró folyadékba.

– Sose értettem, hogyan tudod ilyen melegen inni a kávé – jegyezte meg a mellette ülő férfi, szemüvege alatt ragyás arcát vakarva. Szürke, magas nyakú pulóver, felette gombolós gyapjúszveter volt rajta.

– Megszokás kérdése. Fiatal koromban folyton rohantam valahová, nem sok idő jutott a hosszú kávézásokra. Az albán cukrászda szépségére is mostanság figyeltem csak föl. Az átlátszó üvegedényekben hőmpolygó limonádé és bóza, az egyedi dzsezvában kétszer felfőzött és findzsában felszolgált török kávé..., a nyelvhez ragadó fagylalt, a sampite, a krémes lepény, a bakláva, a tulumba, a kókuszos stangli, a rózsaiú ratluk, a pörkölt cukorba mártott alma... meg a helyben pörkölt földimogyoró..., a hokedlikkal körülvett asztalok, és a fehér öltözékben kiszolgáló férfiak... mind-mind az identitásunk részét képezik...

– Nagy élvezettel belekortyolt kávéjába. – Minden településen a térségben van legalább egy ilyen hely, és valamennyit az eltűnés veszélye fenyeget, mert manapság mindenki szívesebben megy nyugati mintájú cukrászdába, ahol határtalan a választék a szalagon gyártott sütemények és torták között..., az ember azt se tudja, mit igyon a felkínált italok közül..., szeparéba lehet vonulni vagy fotelekbe süllyedni, és mindig mosolygós lánykák szolgálnak fel, csábos egyenruhában tipegve ide-oda. Annyira művi... Gondoljatok bele, gépből inni a kávé. Egyszer megkóstoltam, azt hittem, nyomban kipurcanok, olyan volt az íze, mint... mint az olvasztott kábelnek... Itt meg itt van ez a finom főzet, de mintha senkit sem érdekelne már... Miért nincs itt rajtunk kívül senki?! A nyilvánosság elé kellene tárnunk ezt a problémát, te újságíróként felvethetnéd a témát...

A vele szemben ülő, ördögőr dzsekit viselő fiatalemberre pillantott.

– Nem is tudom, talán...

– Nem mondtam, hogy azonnal, de ismerd el, hogy izgalmas téma.

– Egyetértek...

– Még szép, hogy egyetértesz, te is ilyeneken nőttél föl! – bökött a kistányéron fehér toronyként magasodó habosra. – A finomságok nem ismerik a határokat... Ugye?! No, de azt mondd, hogyan döntöttél múltkori javaslatunkról?

– Én...

– Remélem, gondolkodtál róla.

– Igen, és...

– Mire jutottál?

– Tudja, nekem ez nehezen megy, nem is tudom, miben segíthetnék, szóval...

– Megsértesz, ha azt gondolod, hogy a lehetetlent várjuk el tőled..., mintha azt sugallnád, hogy amatőrök vagyunk, és nem tudjuk felmérni a helyzetet..., és az embereket...

– Nem... ne értsen félre, nem így gondoltam...

– Persze, hogy nem így gondoltad! Már jó ideje olvassuk a cikkeidet, meggyőződésünk, hogy nagy lehetőség rejlik benned. Éppen ezért lenne szükségünk hébe-hóba a segítségedre... és a véleményedre.

– Értem önt, uram, de... ahogyan már mondtam is, nem állok közel az önök célcsoportjához, hogy bármi érdekessel tudjak szolgálni...

– Ugyan már! – legyintett a bársonyzakós, és felhörpintette kávéját. – Amire nekünk szükségünk van, abban biztosan tudsz segíteni. Feltéve, ha akarsz! És miért ne akarnál?! Te is információkkal foglalkozol, mi is, miért ne cserélhetnénk meg alkalomadtán azokat? Nekünk is jól jön, ha többet tudunk erről-arról, és te is kaphatsz olykor egy-két fülest a munkádhoz. Szóval?

– Nem tudom – vont a vállát a fiatalember.

– Idd a kávédat, mert elhűl!

– I... igen – motyogta, és remegő kézzel belekortyolt kávéjába.

– Hogy van az asszony?

– Köszönöm, megvan...

– Latolgattuk, hogyan tudnánk segíteni neki – mondta a kopaszodó férfi, egy hatalmas darab süteményt tömve a szájába. Bajszára hófehér habcsoppek ragadtak. – Ez kiváló! – lelkendezett nagyot cuppantva, és megtörölte a száját. – Tehát azt mondod, hogy... agrármérnöki diplomája van... Szétnéztünk a környéken, és van itt a városban egy mezőgazdasági intézet, ahová éppen hiányzik egy mérnök. Nem messze onnan található egy óvoda és napközi... Mutasd meg neki – szólt a szemüveges férfinak, aki az ölébe fektetett aktatáskából azon nyomban egy paksamétát húzott elő. – Itt az összes tudnivaló...

A fiatalember belelapozott az elébe helyezett iratokba, majd visszatolta asztaltársai felé.

– Uraim..., mindez sokkal összetettebb... Nekem ez egyszerűen nem megy...

– Megértelek – sóhajtott a bársonyzakós –, van ez így... A tudatlanság..., még inkább a tájékozatlanság gyakran torz képet alakít ki a körülöttünk lévő dolgokról, néha még önmagunkról is. Mutasd meg neki az X aktákat – fordult szvetteres társa felé –, én addig elszórakozom ezzel az ámulatba ejtő sampitével.

A szemüveges alak aktatáskájából ezúttal egy irattartót tett az asztalra, és a bőrkabátos fiatalember elé lökte.

– Nemrég készítettél egy terjedelmes interjút, amelyben... szó mi szó... mély empátiával viszonyultál alanyodhoz, csupa olyanokat kérdeztél tőle, amire ő csupa szépeket válaszolhatott. Tudjuk, alkalmi beszélgetés volt, valami kitüntetést kapott az ipse, ilyenkor nem illik kellemetlen dolgokat firtatni, ugye, de azért... Nos, az itt található anyagokból a következő beszélgetésre jobban is felkészülhetsz barátunkból. Itt van például egy régi diákjának a vallomása arról, hogy a felkészületlen tanulókat mindig azzal gúnyolta, hogy tán hittanon voltak, azért nem tudtak készülni az órára... Ugye milyen érdekes, ha elolvassuk, hogy neked arról vall, milyen sok templomban tartott történelmi előadást a nemzeti múltról... Van ott egy CD is az állami televízió felvételével, amelyen a NATO-t és a Nyugatot oktatja ki történelemből. Tanulságos anyag, a keményvonalas szerb patrióták is jócskán tanulhatnának belőle... – Egy elfojtott kecskemekegés szakította meg gondolatmenetét. – Elnézést, sms-em érkezett – mondta, s nadrágzsebéből elővette mobiltelefonját.

A fiatalember félénken kinyitotta a mappát.

– Nyugodtan lapozz csak bele – szólalt meg ismét a bajszos férfi, kiskanalát a tényérára téve. – Neked

adjuk, hogy szabadidőben tanulmányozgasd. Százsámra akad itt az említettekhez hasonló érdekeségekből. Csodaszőr alak! Hithű kommunista, aki tanítványainak a Vörös Kánaán eljövételéről regél, a háborús örületben karrierizmusból a hatalom szekekrét tolja, a fordulat után pedig hirtelen ráeszmél magyar identitására, amelynek megőrzéséért mindig keményen ki kellett állnia az elnyomó hatalommal szemben... Figyelemreméltó politikai evolúció!

Az újságíró felpillantott a kopaszodó férfira, de nem szólt semmit, némán lapozgatott tovább az iratok között.

– Ahogy így most végignéztam rajtad, megfordult a fejemben, hogy a te ellenállásod tulajdonképpen abból ered, hogy lelkiismereti problémát okozna, ha a sajátjaidról kellene velünk beszélgetned... Jól gondolom? Ha esetleg ez aggasztana, annyit mondhatok, hogy ez butaság..., a nemzeti érzület durva leegyszerűsítése. Gondolj csak bele, államalapító királyotok is idegenekkel paktált, és magasról tojt az ősi hagyományokra... Ennek ellenére úgy imádjátok őt, mintha mindezt isteni sugallatra tette volna, pedig mai szemszögből nézve csak egy keménykezű diktátor volt...

– Kikérem magamnak! – ugrott fel a fiatalember, egész testében reszketve. A bajszos férfira szegezte tekintetét, aki mit sem törődve asztaltársa méltatlankodásával, zakójából egy zsebkendőt húzott elő, és hangosan kifújta az orrát. Csak miután gondosan összehajtogatta, és visszatette a helyére a zsebkendőt, nézett föl a fiatalemberre.

– Üljlél szépen vissza. Senkinek sincs szüksége erre a teatralitásra... Juszuf! Hozz a kedves barátunknak egy pohár vizet! Kissé felizgatta magát.

– Azonnal!

A bőrkabátos fiatalember visszahuppant székébe, és a széthajtott irattartóra könyökölve a mellette lévő fakteres falitükörbe nézett. Fáradtnak és elesettnek látta magát. A fehéringes férfi közben elébe helyezte a vizet. Halkan megköszönte, és beleivott.

– Bármennyire igyekszünk is megszépíteni őket, a tények sokszor könyörtelenek – mondta a bársony-zakós. – Ilyen tény például az, hogy igen lesújtó a véleményed a magyar politikai elitéről...

– Micsoda?!

– Mutasd csak meg neki.

A szemüveges férfi az asztalra helyezte addig kitaróan nyomogatott telefonját, és egy újabb iratcsomót húzott elő aktatáskájából.

– Látod – fordította a papirosokat a bajszos férfi a fiatalember felé –, itt rendszerezve elolvasható minden, amit eddigi találkozásaink során mondtál nekünk kollégákról, ismerősökről, egyes közéleti személyiségekről, köztük néhány igen befolyásos tisztségviselőről is...

A fiatalember megdöbbenően vette kézbe a lapokat. Sokáig hitetlenkedve forgatta őket.

– De én... nem egészen ezeket a dolgokat mondtam..., főleg nem így, ez...

– Ferdítéssel vádolsz bennünket?

– Nem..., de nézze, ez így nem fedi a valóságot...

– Lehet, hogy te nem emlékszel egészen pontosan mindenre, amit mondtál...

– Ez nevetséges...

– Egyáltalán nem az. Ez csak egy egyszerű tény. Felvételünk van róla. A másik tény pedig az, hogy a múlt héten a mi szemszögünkből nézve egy igen érdekes külföldi politikus járt az országunkban, és erről nem tőled, hanem az újságból szereztünk tudomást... Nos, érzed az összefüggést a két dolog között?

– Nem tudom, hol akar kilyukadni...

– Mi sem logikusabb: egy harmadik ténynél, ami nyilván az előző kettő ok-okozati függvénye! Lefordítva: amennyiben a jövőben a második tényhez hasonló eseményekről a médiából szerzünk tudomást, akkor teszünk róla, hogy az első tényről szóló anyag megfelelő kezekbe kerüljön...

– De ami itt van, az... az egyszerűen nem igaz! – csapott a papírokra.

– Az igazság csupán a tények szubjektív megítélése.

– Maguk... maguk most zsarolnak engem...

A bársonyzakós a füle hegyét vakargatva elmosolyodott.

– Az a gond veled, hogy egy leegyszerűsítő prizmán keresztül tekintesz a társadalomra... Jó-rossz, helyes-helytelen, szép-csúnya, fekete-fehér... Újságíró létedre meglehetősen felületes vagy.

A fiatalember egymásra rendezte az előtte heverő papirosokat, majd kiitta a poharában megmaradt vizet.

– Miért pont én?

– Patetikában kifejezetten jó vagy...

– Én... képtelen vagyok erre...

– Badarság... Még mennyire képes vagy! Akarat kérdése csupán...

– Akkor nem akarom csinálni! És felőlem azonnal elhíreszthetik rólam mindenfelé, hogy egy rothadt spicli vagyok, leszarom! – csapott az asztalra. – Mindent felvettél azzal a nyomorúságos telefonoddal?! – fordult a szemüveges alak felé.

– Pofa be! – förmedt rá a bajszos. – Nem árt, ha szem előtt tartod, hogy csak kétféle ember van, aki személyesen ismer bennünket: a barát és az ellenség. Felfogtad?!

– Maga éppen most fenyegetett meg...

– Nevezd, ahogy akarsz, két dolgot azonban jó lesz, ha mihamarabb az eszedbe vésel... Egy: nem bújhatsz el előlünk... Munkahelyet válthatsz, lakást cserélhetsz, elköltözhetsz másik városba, mi akkor is megtalálunk... Még az öngyilkosság sem megoldás, tudod...? A napokban hallottuk, hogy édesapád idős fejjel micsoda bizniszbe kezdett. Dicséretes, dicséretes...

– Hagyják ki ebből a családomat, ők...

– Kettő: semmi esélyed sincs szembeszegülni velünk, mert az állam mögénk áll. Mi több: mi vagyunk az állam. A kormányok, politikusok, pártok jönnek-mennek, de mi mindig itt leszünk. Mint esténként a kurvák a téren, ha érted... – Az asztalra támaszkodva előre hajolt, és a fiatalember arcába meredt. – Ha együttműködsz, meg tudunk védeni, ha nem, akkor nem kezkeskedhetünk többé érted... Huszonnégy órát kapsz, hogy meggondold magad – Kollégájára pillantott. – Ha megetted, indulhatunk...

A szemüveges férfi két ujjával megtörölve szája szélét, bólintott, majd nadrágzsebébe csúsztotta telefonját, becsukta az aktatáskát és felemelkedett az asztaltól. A bársonyzakós is felállt, és a fiatalemberre nézett.

– Te is okvetlenül fogyaszd el a sampitédet, nehogy tönkremenjen, nagyon ízletes. És tényleg írhatnál valami szívmengetőt az albán cukrászdáról, mint... méltánytalanul mellőzött regionális sajátosságról. Megérdemli..., kár lenne veszni hagyni... Nemde? Na, fel a fejjel! Viszlát, Juszuf!

– Viszlát, uraim! Várom önöket máskor is!

A bőrdzsekis fiatalember a szeme sarkából nézte végig a két férfi távozását. Miután becsukódott mögöttük a nyikorgó üvegajtó, arrébb tolta az előtte fekvő papirosokat, és maga elé húzta a habos süteményt.